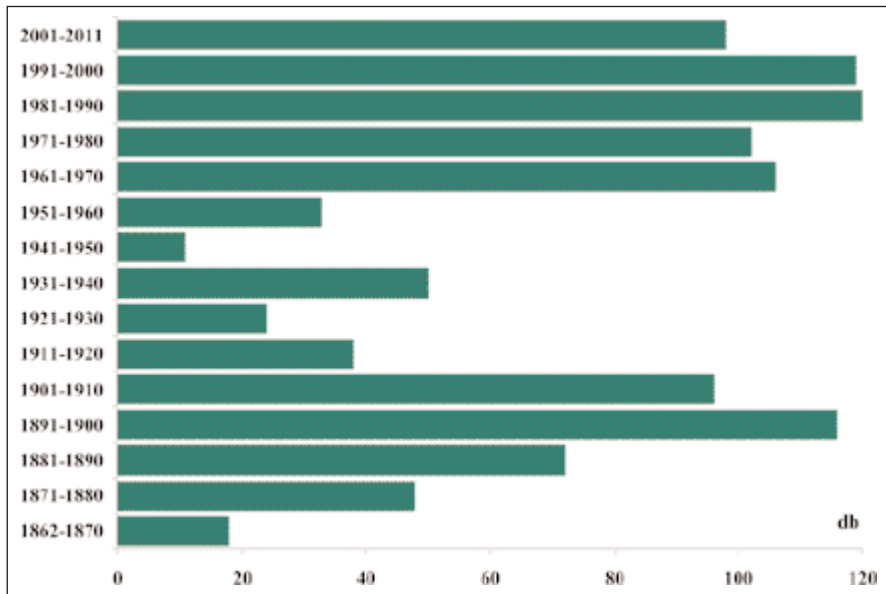

150 év erdővédelme az Erdészeti Lapok hasábjain

Az erdők egészségi állapota, a bennük bekövetkező biotikus és abiotikus károk már nagyon régóta foglalkoztatják a szakmai közvéleményt. Az erdészeti szaksajtó születésétől fogva megjelenő erdővédelmi tárgyú írások egyrészt bemutatják az adott kor szakembereit leginkább foglalkoztató problémákat, másrészt pedig szakmatörténeti korrajzot adnak a kérdéses időszak általános szemléletéről is.

2012-ben ünnepeljük nagy múltú (és remélhetőleg „nagy jövőjű”) lapunk, az Erdészeti Lapok 150. születésnapját. Ez a nem mindennapi évforduló kiváló apropó arra is, hogy áttekintsük a Lap hasábjain másfél évszázad alatt megjelent erdővédelmi témájú írásokat. A szakterület iránti kiemelt érdeklődést jelzi, hogy másfél évszázad alatt az 500-at meghaladó szerző tollából több mint 1000, azaz éves átlagban mintegy 7 erdővédelmi tárgyú írás jelent meg. Ebből a rendkívüli kínálatból csupán egy rövid áttekintést kísérelhetünk meg, de talán ez is szolgáltathat némi adalékot a múlt és a jelen erdővédelmi problémáinak sokrétűségére.

Az évtizedenként megjelent írások számát bemutató *diagram* jelentős hullámzásokat mutat, és szinte visszaköszönnek rajta történelmünk sorsfordulói is. A Lap megalapítását jelentős szakmai fellendülés követte (ennek egyik fő hajtóereje egyébként maga az Erdészeti Lapok volt), ami például pezsgő szakmai publikációs kedvben is megnyilvánult. A lendület az 1911-1920 közötti dekádban törik meg, az évtized második felében ugyanis más dolgok foglalkoztatták az országot és a világot... A következő dekád még ehhez képest is visszalépést hozott. Nem is csoda, hiszen a trianoni trauma az erdőgazdálkodást legalább oly mértékben sújtotta, mint az egész országot (ha nem erősebben). Az 1931-1940 közötti időszakban fokozatosan erőre kap az ország, az erdőgazdálkodás és a szakmai publikációs kedv is. Ezt igazolja az a tény is, hogy 1936-ban a IUFRO hazánkban rendezte meg IX. kongresszusát. Sajnos a fellendülés csak kérészerűen lehetett, mert mint tudjuk „háborúban halgat-

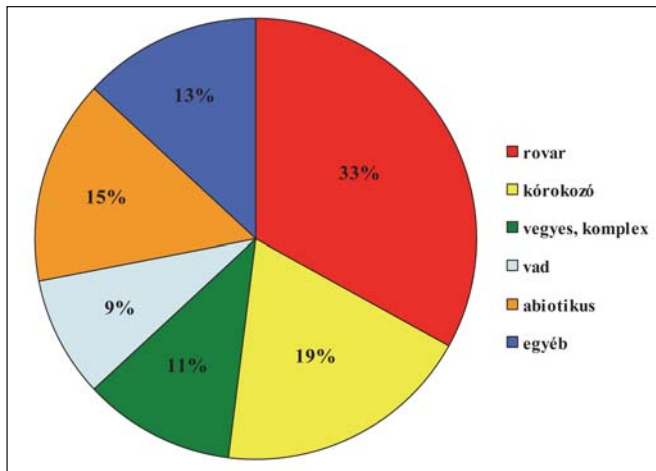
nak a műzsák”. A II. világhégés ismét csak háttérbe szorította a szakmai munkát, a szakkikkek, ezen belül is az erdővédelmi tárgyú írások száma is drámai módon csökkent.

Az 1950-es években beinduló és a '60-as években felpörgő erdőösítési program egyre több erdővédelmi problémát is felszínre hozott. Ezért nem meglepő, hogy az utóbbi 50 évben éves átlagban 10-12 „védelmes” közlemény jelenik meg a Lapban.

Az egyes dekádokhoz rendelt közlemények számával kapcsolatban nem árt megjegyezni, hogy kezdetben igen sok rövid, „krónika” jellegű beszámoló jelent meg. Ezzel szemben az utóbbi 50 évben már inkább a hosszabb terjedelmű munkák váltak jellemzővé. Ugyancsak említésre érdemes tény, hogy a teljes másfél évszázad alatt – de különösen annak utolsó harmadában – számos olyan szakmai/tudományos lap is működött/működik, amely a szakmai cikkek szempontjából bizonyos fókig konkurenciája az Erdészeti Lapoknak. Ezzel együtt is a Lap a kezdetektől napjainkig meghatározó, megkerülhetet-

len fóruma az erdészeti, ezen belül az erdővédelmi szakkikkeknek.

Az 1000-et meghaladó írás (lásd az *ábrát*) mintegy harmada rovarani témájú. 19%-a kórtani témákat, 15%-a pedig abiotikus károkat taglalt. 11%-a az írásoknak egy cikkben belül több kártípussal is foglalkozott, illetve ide soroltuk az ún. komplex erdőkárokkal foglalkozó írásokat is. A vadkár az egész másfél évszázad alatt foglalkoztatta a szakírókat, ezek a témák az írások 9%-át teszik ki. Talán nem vállalunk túl nagy kockázatot, ha megjegyezzük, a vadkárak kérdésköre a következő 150 év alatt sem kerül le a napirendről. A megjelent írások 13%-át az „egyéb” kategóriába sorolhatjuk. Ide tartoznak a növényi károsítókkal, a gyomirtással foglalkozó munkák, illetve az erdővédelmi tárgyú konferenciák és tanulmányutak beszámolói.

* Erdészeti Tudományos Intézet Erdővédelmi Osztály

A medve mint erdőkárosító.

[...]A máramarosi erdőségekben s különösen a havasokhoz közel fekvő fenyvesekben gyakran lehet 10–15 darabból álló

60 éven felüli fenyőcsoportokat találni, melyeknek egyes törzsein a kéreg alulról felfelé a földszinétől mintegy 1 m magasságig, ék- vagy megfordított szivalaku szalagokban fel van hasítva. E szalagok felső részükkel sokszor csüngve maradnak a fán s idővel egészen felgöndörödnek. Minél vadabb természetű, elhagyatottabb és hozzáférhetetlenebb a fenyves, annál nagyobb mérvben mutatkozik e kár, még pedig többnyire a gerinczek világos és napnak kitett helyein; ezért nem egyszer esett már a havason gulyákat legeltető, közelben tanyázó pásztorokra a gyanú, hogy a fákat ők kérgezik meg pajkosságból, holott a tapasztalat kiderítette, hogy e kár elkövetésében tulajdonképpen a maczkó a bűnös, mert tény, hogy az ilyen faszerűlések egész frissében már abban az időben is észlelhetők, midőn az erdők ezen tájékán a pásztoroknak még hire nyoma sincs.

Különben a medvének fogazata is arra mutat, hogy táplálkozás tekintetében inkább a növényekre mint az állatvilágra van utalva, s tudva van az is, hogy az állati táplálkozást csak akkor kezdi meg, ha a növények és ezek gyümölcsei elegendő mennyiségben nem állanak rendelkezésére. Máskülönben friss fűvel, érő gabonane-műekkel, farügyekkel, vad gyümölcsökkel, erdei bogyókkal és gombákkal táplálkozik s így nem is csoda, ha tavasszal, midőn még a növényvilág alig ébredszik téli álmából s nem nyújthatja neki az előbb felsorolt táplálékokat, a nyájak pedig, melyből szükség esetében prédáját kiszemelhetné még nincsenek a közelben, a nedv keringésbe lépett fenyők lekérgezéséhez is hozzá fog s gyomra csillapíthatatlan éhségét a frissen hántott fa nedvével s a kéreg puhább részeivel csillapítja. [...]

Belházy Jenő.

A kezdetektől Trianonig

Az Erdészeti Lapok első erdővédelmi tárgykörbe sorolható dolgozata Illés Nándor „A makk és gubics termő erdőről” szóló cikke a 2. évfolyam 1. számában jelent meg (1863). Érdekességként megjegyezhető, hogy a 19. század végén a tölgyek gubacsai (mint jelentős erdei mellékhaszonvétel) komoly érdeklődést váltottak ki. Ennek megfelelően számos írás foglalkozott velük (Borbás Vince, Divald Adolf, Paszlauszky József, Rejtő Adolf, Závodnik István... stb.).

Az 1. évtized írásai számos erdővédelmi témát érintettek (rovarkárok, legeltetés, fagyöngy szerepe stb.), de a legtöbb valamilyen abiotikus kárral – fagykárrel, szélkárrel – foglalkozott (pl. Mentovich Ferenc, Fekete Lajos).

Az 1870-es években már erőteljes növekedésnek indult az erdővédelmi témájú cikkek száma, elsősorban rovar-tani, valamint abiotikus témákat érintő írások születtek. Fekete Lajos több cikkében foglalkozik a szűk jelentőségével, kártételével. Ebben az évtizedben megjelennek a gyapjaslepke-károsítók-ról szóló első tudósítások (Dufek Elek, Kallina Károly, Szabó Adolf, Vaddászf. Jenő), melyek a mai napig időről időre helyet követelnek maguknak a Lap hasábjain. Megjegyzendő, hogy az ezen írások alapján jól „lenyomozható” másfél évszázad *Lymantria dispar* tömegszaporodásai. A rovarkárok mellett jelentősek a vihar- és fagykárokról

írt cikkek is, közülük Illés Nándor, Herman Ottó és Fekete Lajos írásai emelhetők ki.

Az 1880-as évektől kezdődően a rovaros cikkek mellett megjelentek a növénykórtani tárgyú írások is. E korszak két kiemelkedő kórtanos kutatója Schilberszky Károly és Tuzson János. Az előbbi a jegegyfenyő, a lucfenyő, a tölgyek és a gertyán, utóbbi botanikai és rovar-tani kutatásai mellett a vörös- és erdefenyő betegségeit is behatóan tanulmányozta.

Érdemes megemlíteni, hogy nemcsak a főállású kutatók, hanem megfigyeléseikkel más érdeklődő, „gyakorlati” szakemberek is igen tevékenyen hozzájárultak erdővédelmi ismereteink gyarapításához. Pisó Kornél például az 1880-as években rendszeresen beszámol a Máramaros megyében bekövetkezett erdei rovarkárokról, de figyelemreméltóak a hasznos parazitoid és ragadozó rovarokkal kapcsolatos közlései is.

Az első „aranykor” a 19. és a 20. század fordulója volt. Az időszak egyértelmű „sztárja” az apácalepke [*Lymantria (=Liparis) monacha*] volt, ami főként Erdélyben okozott ismételt és jelentős károkat. Még olyan nagyságok is cikkeztek róla, mint Fekete Lajos és Bedő Albert. Napjainkban ennek a fajnak már semmiféle jelentősége nincs (sajnos), merthogy Trianon az országhatárokkal együtt az erdővédelmi problémák palettáját is jelentősen módosította.

A 19. század utolsó évtizedében több szerző, köztük Kallina Károly, Rat-

kouszky Károly Péch Kálmán foglalkozik a cserebogárpajorokkal, azok kártételével és gyérítésük lehetőségeivel. Ismét csak egy örökzöld téma, ami még a 21. században is napirenden van.

A 20. század első két évtizedéből kiemelendő Matusovits Péter munkássága, aki számos rovar-tani témájú írása (apácalepke, gyapjaslepke, sávós tölgybogár) mellett többször értekezik a sík vidéki kocsányos tölgyesek pusztulásának okairól. Főbb megállapításai a mai napig is érvényesek és elfogadhatóak. Rámutat ugyanis, hogy a folyamatnak elsődlegesen termőhelyi okai vannak, a rovarok, illetve a kórokozók pedig csak elemei annak a kárláncolatnak, aminek a végén akár tömeges fapusztulás is felléphet.

Az első világháború alatt természetesen csökkent az erdővédelmi (és persze minden egyéb) témájú cikkek száma az Erdészeti Lapokban, alig találunk néhány írást.

A két világháború között

Az első világháború utáni évtizedben is nagyon kevés írás született. A trianoni sokk nyilván a szaksajtóban is visszatükröződik. Ebből az időszakból Fehér Dániel és Bokor Rezső növénykórtani, főként tölgylisztharmattal foglalkozó munkái emelhetők ki.

Talán kevésbé közismert, de az első-sorban kiemelkedő erdőművelőként ismert Roth Gyula az erdővédelem terén is maradandót alkotott. Az Erdészeti Lapok hasábjain is cikkezett többek között rovar-tani témákról, a szilfavészről és a vadkár kérdésköréről is.

Az 1930-as évektől kezdődően a honi erdészettudomány fokozatosan magára talál. Ez az erdővédelem vonatkozásában elsősorban Kelle Artúrnak és Győrfi Jánosnak volt köszönhető. Kelle a gyapjaslepkéről, a tölgygolyváról és a szilpusztulásról közöl írásokat. Győrfi János, a 20. század kiemelkedő erdész-entomológusa, rendkívül sokoldalú tevékenységet folytatott (díszbogarak, fadarazsak, parazitoid rovarok stb.).

A II. világháború kezdetétől 1960-ig

Az 1941–1950-es időszakban mindössze 11 erdővédelmi témájú közlemény jelent meg az Erdészeti Lapok hasábjain. Itt ismét csak az orosz frontot is megjárt Győrfi Jánost kell említeni, aki a fürkészdarazsakkal kapcsolatos elmélyült kutatásairól közöl beszámolókat, feltárva azok erdővédelmi jelentőségét. Korát megelőzve hangsúlyozza a kártevők elleni megelőző védekezés, a vegyes korú, elegyes állományok erdővédelmi jelentőségét. Ő

egyébként később is, egészségi állapotának súlyos megromlásáig, az 1960-as évek elejéig folyamatosan publikált cserebogarakhoz, fenyőiloncához, gyapjaslepkéhez kapcsolódó szakkikket az Erdészeti Lapok (1952-1990 között „Az Erdő”) hasábjain. Utóda, *Haracsi Lajos* szakmai munkásságához képest viszonylag kevés munkáját publikálta a Lapban.

Az 1920-as években eltervezett, de igazából csak az 1950-es évek elején felpörgő erdőtelepítési program eredményeként a trianoni 11,8%-ról 21%-ra növekedett az ország erdősültsége. Ez azonban egyidejűleg azt is jelenti, hogy jelenlegi erdeink jelentős része korántsem optimális termőhelyen létesült. Ezen túl pedig a fahozam remélt maximalizálása érdekében egyértelmű törekvés volt az erdőgazdálkodás belterjessé tétele. Megjegyzendő, hogy ezek a törekvések már a 18. századtól kezdve jelen vannak Európa-szerte. A kedvezőtlen termőhely és a nagy kiterjedésű monokultúrák létrejötte szinte kikerülhetetlenül hozta magával az erdővédelmi problémákat. Az 1950-es évektől kezdődően fokozatosan „sűrűsödnek” az erdővédelmi tárgyú írások. Ekkor kezd el publikálni a két kiváló növénykórtanos kutató, *Igmándy Zoltán* és *Pagony Hubert*, akik tudásukkal és emberi kvalitásaikkal még jóval haláluk után, a mai napig is jelentős hatással vannak a honi erdővédelemre.

Igmándy Zoltán kezdetben a fenyőgyökérrontó taplóval, a csertaplóval, a

csemetedőléssel, *Pagony Hubert* pedig a nyárák álgesztesedésével és bélkorhadásával foglalkozott, illetve cikkezett.

1961-től 1990-ig

Az 1960-as évek elején új korszak kezdődött az erdővédelmi kutatások szempontjából. Ennek egyik fő mérföldköve az volt, amikor *Pagony Hubert* 1960 őszén megbízást kapott az Erdészeti Tudományos Intézet önálló Erdővédelmi Osztályának létrehozására és vezetésére. Az Osztály létrejöttével már két önálló műhely szolgálta a magyar erdőgazdálkodás ügyét. Így az Erdészeti Lapok (illetve Az Erdő) lapjain megjelenő erdővédelmi publikációk szempontjából újabb „aranykor” kezdődött, ami tulajdonképpen még ma is tart. Az 1950-es évekhez képest megháromszorozódott az erdővédelmi tárgyú cikkek száma. Éves átlagban (egészen napjainkig) ez nagyjából 10-12. Azaz szinte minden lapszámra jut egy-egy ilyen tartalmú írás.

A kutatók szinte minden olyan erdővédelmi témával foglalkoztak, ami a hazai erdőgazdálkodás számára problémát jelentett. *Kolonits József* a fenyődarázsak és a fenyőilonca kártételével, *Szontagh Pál* pedig többek között a nyárák károsítóival, illetve az ellenük való védekezéssel kapcsolatos eredményeit ismertette. *Tallós Pál* az 1960-as évek elején kialakított fénycsapdahálózat erdővédelmi jelentőségével, valamint a gyapjaslepké-károsítások előre-

jelzésével kapcsolatban cikkezett. *Gergác József* a lucfenyő gubacstetű életmódját ismertette, *Lengyel György* védekezési eljárások kidolgozásáról számolt be több alkalommal.

A kiterjedt erdőtelepítési program kapcsán egyre nagyobb problémát jelent a gyomirtás. Így az 1960-as évek második felétől egyre gyakrabban jelentek meg gyomirtási témájú írások (*Czebei Sándor*, *Tarján Lászlóné*, *Ujváriné Jármay Éva*). A '70-es években már évente átlagosan 3 ilyen témájú közlemény lát napvilágot, főként *Kollwentz Ödön*, *Németh András* és *Lemmer Józsefné* tollából. Ebben az időszakban ismét „fellángolt” a cserebogarak elleni küzdelem, amivel *Kolonits József* és *Tóth József* foglalkozott behatóbban. *Szontagh Pál*, többször *Gergác Józseffel* közösen a nemesnyár-ültetvények komplex erdővédelmi technológiáit ismertették. A korszak növénykórtani favoritja egyértelműen a fenyő gyökérrontó tapló volt. Életmódjáról és az ellene történő védekezés kidolgozásáról *Pagony Hubert*, a téma hazai apostola cikkezett rendszeresen.

Az 1980-as évek nagy „durranása” minden kétséget kizáróan a „tölgypusztulás” volt. Ez a probléma az erdővédelmi tárgyú cikkek valóságos gradációját váltotta ki az Erdészeti Lapokban, de más sajtóorgánokban is. Az 1981-1990 közötti évtizedben, évente 4-5 cikk jelent meg ezzel kapcsolatban. A problémát sokan és sokféle módon közelítették meg. *Jakucs Pál* és munkatársai a légszennyezést okolták. Mások, így *Igmándy Zoltán*, *Hangyáhné Balul Vanda*, *Vajna László* növénykórtani okokat kerestek, *Szontagh Pál* pedig a lehetséges rovarritató vonatkozásokat vizsgálta. *Járó Zoltán* és *Führer Ernő* a termőhelyi tényezők hatásait taglalta. Később egyre inkább a többtényezős komplex megközelítés vált elfogadottá (*Igmándy Zoltán*, *Pagony Hubert*, *Varga Ferenc* és *Tóth József*). A tölgypusztulás mellett azért jutott némi figyelem a fenyők, az akácok és a nyárasok egészségi állapotára (*Pagony Hubert*, *Tóth József* és *Szontagh Pál*), a lepkehernyók elleni védekezésre (*Leskő Katalin*), illetve a fenyőpohók ritkán előforduló tömegszaporodására is (*Csóka György*).

1991-től 2011-ig

Ebben az időszakban évenként több mint 10 erdővédelmi tárgyú munka jelent meg. A '90-es évek elején még erős a tölgypusztulással kapcsolatos figye-

A vukovári uradalom Sáreograd nevű községének határában egy terjedelmes dunai sziget van, – legelője jó és buja, melyet csak ló kívánhat s a sáreogradiaknak a marhatenyésztés útján jó nyereséget hajt; több gazda a számos szarvasmarhán kívül még egy egy ménessel is bír, melyet örökké a szigeten tart, e lovak soha se kerülnek fedél alá, szabadon, ugyyszólván az égimadarak módjára nőnek fel, szénát soha se esznek, füvekben pedig nemcsak nem válogatás, de még a fűzfa kergét is megeszik, sőt erre télen midőn a hó mindent ellep, rá is szorulnak.

A vágások a széna jó surrogatumaül szolgálnak télen, s e hosszuszőrű lovak az idegennek nem épen érdektelen látványt nyujtanának, ha a vágásba jőve látná, hogy mily jó étvágygyal költik el a vékonyabb fűzfagalyakat, s ha ebből kifogytak a 3-7” vastagságu fákat is mily ügyesen hámozzák fehérre. A vágásban járva szintugy különös az embernek, hogy tisztán csupa fehér ágakra és majdnem egészen hámozott dorongfára talál mindenütt, mely nagy fűzfahántás miatt egész vágás mintegy fehérlik; sőt e kéregrágó lovak még oly bátrak is, hogy ha a fát hámozás előtt rakják fel, a félőles öleket lassanként szét-széthuzogatják, mintha bizony a kéreghez különös privilegiummal bírnának.

A favágókkal egyszerre jelennek meg a vágásba s míg azok ott vannak, ők se távoznak, és el lehet mondani, hogy a gondviselés őrökdi felettük, mert hisz a mult téli vágás alkalmával csupán egyet ütött agyon a lezuhanó fűz; – már peig elég bátrak arra, hogy a hol a fejsze legélénkebb hangját hallják, oda siessenek.

A fejsze hangja kedvesebb az abrakos tarisznánál – mert addig míg az abrakos tarisznával hívásra lépést se tenne, a fejsze hangjára futva jön a fa alá, és e miatt nem egy kárttevő is akad oly formán, hogy lovainak nemcsak enni adni, de azokat számbavenni is akarva egy fát ejt le, mire azok a fejsze csapásokat hallva a sziget legtávolabb részéből is körbe gyűlnek.

Bedő Albert

1866. július. 332. old.

Rovarrágvány

Felhívás.

A selmeczi m. kir. bányász- és erdész-akadémia gyűjteményében az évenkénti használat miatt a rovar s más rágványok nagyon megfogyván, és itt csak kevésnek gyűjtésére lévén alkalom, felkérem szakoktatásunk barátait, hogy gyűjteményünk kiegészítése- és gazdagítására az erdészeti gyakorlat terén bőven gyűjthető mindenféle rovarrágványt, de ezenkívül evet, pele, egerek sat. által elrágott, megrongált tárgyakat minél nagyobb mennyiségben küldjenek. – Továbbá igen szívesen fogadunk gombától megtámadott növényrészeket, ha lehet a gombatermással együtt (lágú gombák spiritusba teendők); ezenkívül rövid, s ha lehet száraz, 25–50 cm. hosszú tönköket vagy hasábokat is fagyűjtemény számára mindenféle fanemből.

Természetesen kitömött állatokat vagy praeparált bőroket is legnagyobb köszönettel vennénk; ámbár ilyenekre kevésbé számítunk; pedig szívesen fogadjuk a többek közt különösen azt, hogy a hazánkban lőtt vagy fogott hiuzokból bécsi s más külföldi gyűjteményekbe jut, de a mienkben ez állat hiányzik.

Fekete.

(EL 1883. március, 258. oldal)

lem. Többek között *Somogyi Zoltán*, *Vajna László* és *Csóka György* is közöl kapcsolódó írásokat. *Lakatos Ferenc* az egyre gyakoribbá és súlyosabbá váló szűkárókról számol be több alkalommal. *Boda Zoltán* és *Kolonits József* jóvoltából újra feltűnnek a vegyszeres gyomirtással foglalkozó munkák. Az 1993-as erősen aszályos évnek köszönhetően pedig „tüzes” írások is napvilágot látnak (*Bussay Attila*, *Geleta Ferenc*, *Ghimessy László*).

A gyapjaslepke 1993-1994-es tömegszaporodása ismét több szakembert „megihletett” (*Lengyel László*, *Nowinszky László*, *Puskás János*).

Pagony Hubert és munkatársai (*Hegedűs Péter*, *Tóth József*) a '90-es évek közepén újra felhívják a figyelmet a gyökérrontó tapló jelentőségére és az ellene alkalmazható biológiai védekezés lehetőségeire (Penofil). *Koltay András* több írást közöl a feketefenyő tű- és hajtásbetegségeivel kapcsolatban.

Az 1996-tól indult „Az Év fája” mozgalom keretében minden évben megjelent egy, a kiválasztott fafaj rovaraival és kórokozóival foglalkozó írás. Ezeket

Varga Ferenc, *Szabó Ilona*, *Csóka György* és *Lakatos Ferenc* jegyzi.

A '90-es évek végétől kezdve több cikk megjelent új jövevény rovarokról és kórokozókról, melyek megjelenése és károkozása összefüggést mutathat a feltételezett klímaváltozással is (*Leskó Katalin*, *Szabó Csaba*, *Szabó Ilona* és munkatársai, *Csóka György* és *George Melika*).

A neki kijáró figyelem övezi a gyapjaslepke 2003-2006-os, minden eddigénél nagyobb mértékű tömegszaporodását. A szerzők a bekövetkezett károkról, védekezésekről írtak, illetve összefoglaló jellegű cikkek is születtek (*Lengyel László*, *Vaspöri Ferenc*, *Csóka György* és munkatársai, *Tavaszi Judit* és munkatársai). Megjegyzendő, hogy a bulvár ízü, gyakran szenzációhajhász zagyvaságokat közlő irományok tengerében valóságos világítótoronynak tekinthetők az Erdészeti Lapokban megjelent tárgyilagos szakcikkek.

Az utóbbi években gyakoribbá váltak a súlyos abiotikus károk (fagykárak, szél- és viharkárak). Ezekkel kapcsolatban *Veréb István*, *Nagy László*, *Hirka Anikó* és *Csóka György* közölt írásokat. 2006-tól kezdődően rendszeresen jelennek meg összefoglaló közlemények a hazai biotikus és abiotikus erdőkárok-

ról, (*Hirka Anikó* és *Csóka György*), illetve az erdő-egészségi állapot-monitoringok eredményeiről is (*Koltay András* és *Kolozs László*).

Összefoglalás

Erdeink egészségi állapota mindig is foglalkoztatta és vélhetően foglalkoztatni is fogja az elhivatott szakembereket. Ezt a figyelmet jelzi az Erdészeti Lapok másfél évszázada alatt megjelent 1000-nél több hosszabb-rövidebb erdővédelmi tárgyú közlemény. Kiváló dokumentumai ezek a 150 év legjelentősebb erdővédelmi problémáinak, illetve az orvoslásukra tett szakmai erőfeszítéseknek. Szakmánk egyik büszkesége, hogy az Erdészeti Lapok teljes körű digitalizálása révén ezeket az írásokat bárki, a világ bármely tájáról teljes terjedelemben elérheti. Régi szakcikkek között „bóklászni” pedig egyszerre egyedülállóan tanulságos és örömteli dolog.

Nem túl nagy kockázat megjósolni, hogy erdeink egészségi állapota, a biotikus és abiotikus károk, az erdővédelem a jövőben is helyet fognak kapni az Erdészeti Lapokban. A tendenciák ismeretében azt sem túl kockázatos kijelenteni, hogy a jövőben is lesz miről írni.

„Muzsikál az Erdő” Mátrai Művészeti Napok 2012. június 30-tól július 8-ig

Hívunk mindenkit az erdőbe, felnőtteket és gyerekeket, családokat egyaránt, ahol jó társaságra, barátságra találhat! Ismerje meg a Muzsikál az Erdő céljait, értékrendjét!

A Prima Díjas „Muzsikál az Erdő” Mátrai Művészeti Napok 9. alkalommal kerül megrendezésre a Mátrában.

A rendezvényen **erdei séták**on vehet részt hozzáértő erdész szakemberek vezetésével, kiváló művészek **komolyzenei koncertjeit** hallgathatja a lombkorona árnyékában. A helyi és országos kulturális élet meghatározó egyéniségeivel is találkozhat. **Ismeretterjesztő előadásokon** szerezhet információt az ember-erdő kapcsolatról, **képzőművészeti kiállításokat** tekinthet meg. Az egészséges életmód is a középpontba kerül. Civil szervezetekkel együttműködve több **erdei sportrendezvény** is lesz: tájfutóverseny, teljesítménytúra.

A mátrai települések lakói nagy szeretettel várják az érkezőket.

A falusi vendéglátás során megkóstolhatja a helyi jellegzetes ételeket, a kiváló mátrai borokat.

Találjuk meg együtt a valódi értékeket művészekkel, természetvédőkkel, erdészekkel érző szívű, gondolkodó emberekkel közösen! Az összefogása a jövő!

Bővebb információ: www.muksikalazerdo.hu

Muzsikál az Erdő Alapítvány

Szabó Lajos
erdőmérnök, főszerző